

Ert datum:
2021-03-11

Datum:
2021-06-09

Er ref:
Ju2021/00971

Diarienummer:
UHM-2021-0069

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia
ju.L4@regeringskansliet.se

Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)

Upphandlingsmyndigheten har getts möjlighet att lämna ett yttrande över Utredningen om civilt försvars delbetänkande *Struktur för ökad motståndskraft* (SOU 2021:25).

Upphandlingsmyndighetens uppdrag är att verka för rättssäkra, effektiva och hållbara upphandlingar till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling. Vi ger dessutom vägledning i statsstödsfrågor till kommuner och regioner. Vi har för närvarande även regeringens uppdrag att ge förstärkt stöd vid upphandlingar av samhällsviktig verksamhet samt varor och tjänster till sådan verksamhet.¹

Yttrandet avgränsas utifrån Upphandlingsmyndighetens uppdrag och fokuserar på de delar som berör upphandling och statsstöd.

1. Synpunkter på särskilda avsnitt

1.1 Uppgifter om krigsförberedelser m.m. (avsnitt 8.5.3)

Utredningen påpekar att beredskapsåtgärder som påverkar privata företag behöver stöd i lag (s. 304). Upphandlingsmyndigheten konstaterar att det i och för sig är riktigt att föreskrifter som syftar till att reglera privata aktörers verksamhet enligt regeringsformen ska meddelas genom lag. Samtidigt är det givetvis möjligt att involvera privata aktörer i samhällets krisberedskap även på andra sätt, till exempel genom att utveckla krisberedskapsperspektivet i de offentliga kontrakt som ingås genom offentliga upphandlingar.

¹ Finansdepartementet, beslut den 14 november 2019, *Uppdrag att ge förstärkt stöd vid upphandling av samhällsviktig upphandling*, dnr Fi2019/03819/OU.

Ert datum:
2021-03-11

Datum:
2021-06-09

Er ref:
Ju2021/00971

Diarienummer:
UHM-2021-0069

1.2 Statliga myndigheters samverkan med näringslivet (avsnitt 8.8.2)

Utredningen föreslår att regeringen ger de myndigheter som är totalförsvarsmyndigheter i uppdrag att inleda arbetet med att identifiera vilka näringsidkare som bedriver för totalförsvaret viktig verksamhet (s. 321).

Upphandlingsmyndigheten har ingen invändning mot resonemangen eller förslaget i denna del. Vi noterar dock att samverkan med näringslivet, inklusive företag som bedriver verksamhet av betydelse för totalförsvaret, kan aktualisera tillämpning av såväl upphandlings- som statsstödsreglerna. Detta gäller även i situationer där det kanske inte för parterna framstår som uppenbart att den offentliga aktören köper varor eller tjänster av den privata aktören. Medvetenhet om detta förhållande är viktigt ur såväl ett strategiskt som ett affärsmässigt och juridiskt perspektiv.

2. Upphandlingsmyndighetens uppdrag

Utredningen konstaterar att flertalet myndigheter och organisationer har behov av såväl stöd som kunskapsutveckling när det gäller frågor om upphandling (s. 268). Utredningen bedömer att Upphandlingsmyndigheten inte ska bli en beredskapsmyndighet. Utredningen bedömer därför att stödet från Upphandlingsmyndigheten bör tydliggöras och utvecklas i frågor som rör krisberedskap och totalförsvaret. Det bör därför enligt utredningen övervägas om uppgiften att ge stöd även i detta avseende bör föras in i myndighetens instruktion. Den exakta formuleringen av uppgiften att stödja andra verksamheter när det gäller beredskapsfrågor bör utformas efter det att Upphandlingsmyndigheten har redovisat sitt uppdrag att ge förstärkt stöd vid upphandling av samhällsviktig verksamhet (s. 284).

Upphandlingsmyndigheten konstaterar att det är av yttersta vikt att offentlig sektor arbetar mot ett mer strategiskt förhållningssätt till den de privata aktörerna i allmänhet och till den offentliga upphandlingen i synnerhet i syfte att skapa förutsättningar för att snabbt och effektivt kunna mobilisera samhällets totala resurser i händelse av framtida kriser och katastrofer. Det framstår även som uppenbart att samarbetet med de privata aktörerna kommer vara centralt inom flera av de beredskapssektorer som utredningen föreslås inrättas, vilket också framgår av utredningens resonemang i dessa delar. Denna utgångspunkt förutsätter också en generellt ökad strategisk syn på offentlig upphandling. Detta innebär i sin tur att de privata aktörerna – de vinstsyftande såväl som de ideella – även utifrån ett krisberedskapsperspektiv måste betraktas som självklara komponenter när all offentlig verksamhet organiseras, planeras, utförs och utvecklas. Att utse Upphandlingsmyndigheten till beredskapsmyndighet skulle i och för sig möjligen bidra till att understryka detta och underlätta för oss att framhålla detta perspektiv i relevanta sammanhang. Vår roll inom krisberedskapssystemet består dock främst i att vara ett kunskapscentrum för integrering av krisberedskapsaspekter i andra aktörers verksamhet. Vår erfarenhet av att ge stöd inom kring krisberedskapsaspekter är också att det finns en efterfrågan på sådant stöd från oss. Upphandlingsmyndigheten instämmer därför i utredningens bedömning att vi inte

Ert datum:
2021-03-11

Datum:
2021-06-09

Er ref:
Ju2021/00971

Diarienummer:
UHM-2021-0069

inledningsvis blir en beredskapsmyndighet enligt utredningens definition, och att regeringen även i övrigt bör avvakta med ett ställningstagande kring den formella utformningen av vårt uppdrag inom detta område. Vi vill särskilt framhålla att våra aktiviteter inom detta område inte begränsas av den nuvarande utformningen av vårt uppdrag utan av våra resurser. En ambitionshöjning vad gäller stödet från Upphandlingsmyndigheten avseende krisberedskapsaspekter i upphandlingar är således inte i huvudsak beroende av vårt formella uppdrag från regeringen, utan av de resurser som regeringen och andra aktörer avsätter till utvecklingen inom detta område.

3. Övriga avsnitt

Upphandlingsmyndigheten har inga synpunkter på övriga avsnitt.

Generaldirektör Inger Ek har beslutat i detta ärende. Upphandlingsjuristen Henrik Grönberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även strategen Niklaz Kling och chefsjuristen Anders Asplund deltagit.

Inger Ek

Henrik Grönberg